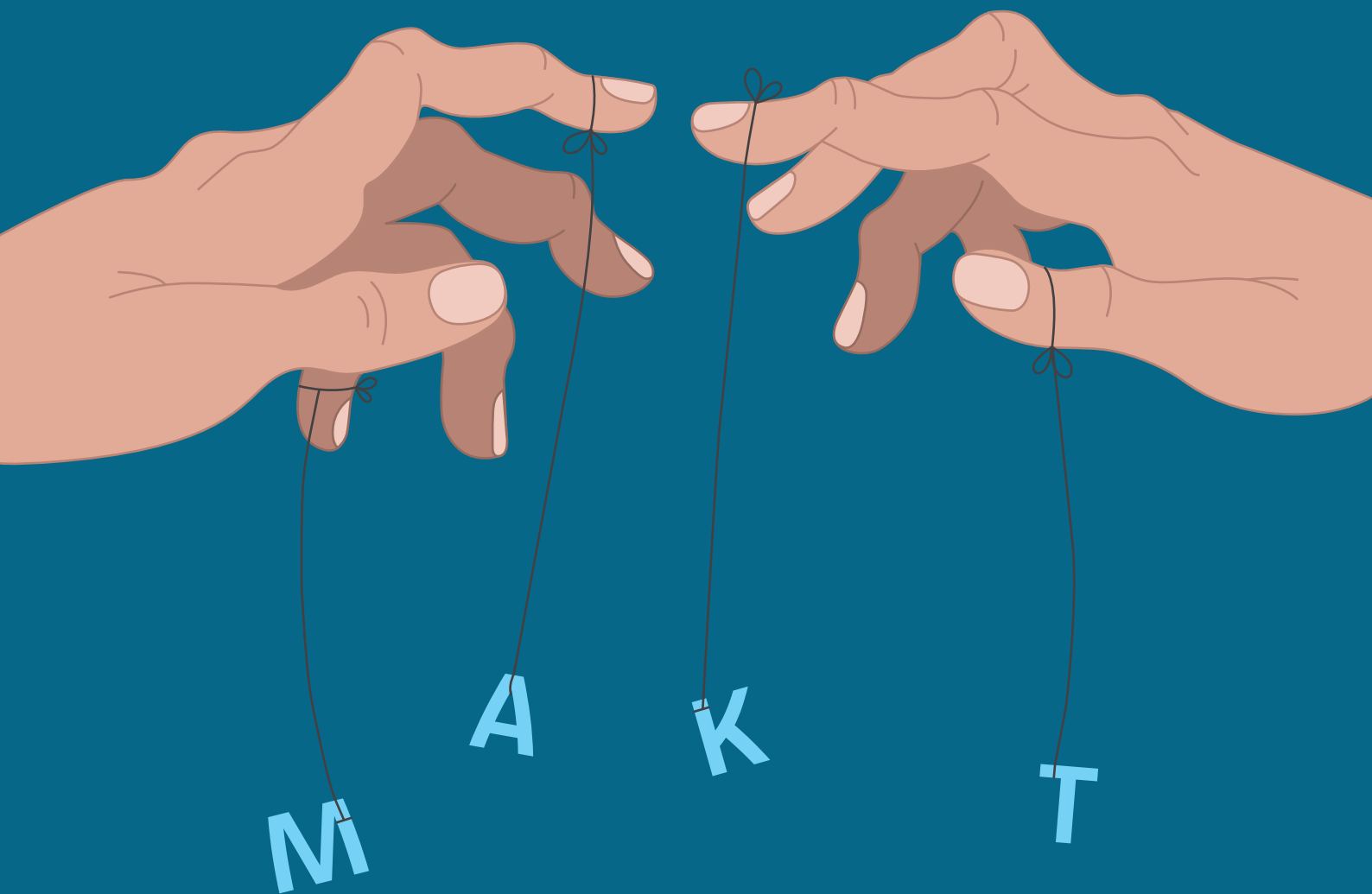

CHANGEMAKER MAGASINET

Nr. 3 - 2020

HVA BETYR “MAKT” FOR DEG?

I SKYGGEN AV INFORMASJONENS GULLALDER

NY LOKALGRUPPE!

#HVISINGENSJEKKA

Hvis ingen straffer norske bedrifter for å bidra til menneskerettighetsbrudd i utlandet, kan vi da stole på at de ikke gjør det? Vi gir deg informasjon om hvorfor en menneskerettighetlov for næringslivet er nødvendig, som du kan formidle videre til både venner og familie.

TEKST PUKM ILLUSTRASJON Åsne Alstad Hanto

MENNESKERETTIGHETER BRYTES

Dagens handelssystem er stort og komplekst. Før en vare havner i norske butikkhyller, må den som regel gjennom mange land og mange produksjonsledd. Dessverre vet vi at arbeiderne som er med på å produsere varene vi kjøper altfor ofte blir utsatt for menneskerettighetsbrudd. Over 25 millioner mennesker utsettes for tvangsarbeid i verden i dag. Omtrent en fjerdedel av disse er barn.

SELSKAPER TJENER PENGER PÅ DET

I dag er det ingen som pålegger næringslivet å sikre at menneskerettighetene respekteres i deres virksomhet og leverandørkjeder. Mange uansvarlige selskaper utnytter dette. Ved å ignorere arbeidernes grunnleggende rettigheter holder de produksjonskostnadene nede og tjener store penger. Globalt tjener næringslivet hele 500 milliarder kroner årlig på tvangsarbeid. Det er ikke greit!

ANSVARET LEGGES I FORBRUKERNES HENDER

Dagens system fører til at det er oss forbrukere som må finne ut om varene vi kjøper er etisk produsert. Mange norske forbrukere gjør i dag en stor innsats for å handle mest mulig etisk. Dette er imidlertid ikke så lett når bedriftene selv mangler oversikt og fraskriver seg ansvar. Systemet må endres slik at det blir lett for alle å handle etisk. Ansvar for menneskerettighetene skal ikke ligge i forbrukernes hender!

LØSNINGEN ER NY LOVGIVNING

Ansvar må i stedet legges hos dem som faktisk bidrar til at menneskerettighetsbrudd skjer – nemlig bedriftene selv. For at sikre at bedriftene tar dette ansvaret, mener Changemaker at Norge må vedta en menneskerettighetslov for næringslivet.

VI ER PÅ GOD VEI

I Norge finnes det allerede et helt ferdig forslag til en slik lov. Nå må bare politikerne få ut fingeren og vedta den! En god menneskerettighetslov for næringslivet vil være et stort – og historisk – steg på veien mot et mer ansvarlig norsk næringsliv.

REDAKTØREN LÅNER ORDET

Kjære Changemakere,

Nå er høsten i gang igjen etter en noe annerledes sommer. Gjennom "korona-tiden" har vi bevist at vi kan stå sammen og skape endring raskt når det er behov for det. Nå som hverdagen er her igjen er det viktig å ikke glemme de endringene man fortsatt vil få til. Endring er mulig, likevel tar det ofte tid og man kan føle seg maktesløs. Men DU har makt!

Makt tilhører ikke bare de som sitter på Stortinget, eller lederne i store internasjonale bedrifter. Du som samfunnsborger har mulighet til å påvirke. Selv om du kanskje ikke har stemmerett enda har de valgene du tar og de holdningene du har og bringer videre stor påvirkningskraft på resten av samfunnet.

I det tredje magasinet for året kan du lese om makt i ulik skala og innenfor ulike temaer. Har verden glemt klimakrisen nå som vi står ovenfor en annen krise? (s. 12-13). Hvordan påvirker sosiale medier oss? (s. 20-21). Og hvordan kan vi være med å påvirke? (s. 14). I en tid man kanskje kan føle seg maktesløs og det er vanskelig å se for seg hvordan de neste månedene blir håper jeg dette vil få deg til å løfte blikket og tenke på fremtiden. Dette magasinet skal opplyse hvordan makten i verden er skjevt fordelt, men likevel gi deg inspirasjon til å gjøre noe med akkurat det!

God lesing,

Med vennlig hilsen
Frida Jøraholmen Andresen

INNHold

6 Demokrati - en fremgang som er 10/10!

10 Hva betyr "makt" for deg?

12 Nye kriser erstatter ikke gamle - om ståa i internasjonalt klimasamarbeid

14 Hvordan kan du påvirke maktforskjellene?

19 Makt = korrupsjon?

20 I skyggen av informasjonens gullalder

22 Korona og gjeldskriser

25 Lesetips til deg

26 Palestina som en brikke i et maktspill

28 Changemaker har fått ny lokalgruppe i Agder!

30 Quiz

Magasinet er gitt ut av
Changemaker,
Kirkens Nødhjelps
ungdomsorganisasjon.

Norges politikk har globale konsekvenser. I Changemaker jobber ungdommer politisk og kreativt for at Norge skal ta sitt ansvar på alvor, og skape en mer rettferdig verden. Vi jobber med politisk påvirkning på temaene fred, gjeld og kapitalflukt, klima og miljø, global helse og internasjonal handel.

Klart vi kan forandre verden!

ANSVARLIG REDAKTØR:
Leder i Changemaker
Embla Regine Mathisen

REDAKTØR:
Frida Jøraholmen Andresen
Kontakt: redaktor@changemaker.no

REDAKSJONEN
/BIDRAGSYTERE:
Kristin Elise Schade
Magnus Heier
Tonje Hausberg Bjerga
Naja Amanda Lynge Møretø
Kristin Alme
Sol Marie Ronæs
Matilde Angeltveit
Embla Regine Mathisen
Thea Birgitte Erfjord
Anna Andersen
Markus Frislid
Lars Bockman
Marte Hansen Haugan
Kristine Sandtroen
Sandra Larsen

GRAFISK DESIGN:
Åsne Alstad Hanto

Denne publikasjonen er gjort mulig med støtte fra Norad.

TRYKK:
Merkur Grafisk AS

DISTRIBUSJON:
Helthjem Mediapost AS

DEMOKRATI – EN FREMGANG SOM ER 10/10!

Mens nyhetsbildet ofte er preget av negativitet og mindre positive oppslag, er det allikevel grunn til å feire; I følge Global State of Democracy-indeksen, har demokratiet som styreform hatt betydelig framgang siden 1975. Ikke minst viser den at verden fortsetter å se stabile nivåer av demokrati.

Kristin Elise Schade
er medlem av politisk
utvalg for fred.

TEKST Kristin Elise Schade **FOTO** Changemaker

I et demokrati, er det at folket har makt, særlig viktig; de har evnen til å påvirke, både i prosesser, beslutninger og utforminger av vedtak. Med andre ord, de inkluderes i styresmaktenes prosesser, fra start til slutt. Altså er denne fremgangen i demokrati særdeles positivt for folkets evne til å påvirke – den viser at folket faktisk har makt.

Dataene i denne indeksen, viser at det ikke bare har vært en økning i antallet valg som er blitt holdt rundt om i verden (siden 1975), men at det også er blitt en høyere kvalitet på valgene, med mindre av blant annet svindel, manipulasjon og

uregelmessigheter.

Selv om bildet selvfølgelig er delt; det er framgang i noen land, og nedgang i andre, er det gjennomsnittlig flere mennesker som er politisk engasjert nå enn i 1975.

Men selv om det i løpet av de siste femti årene har foregått en demokratiseringsbølge i verden, er det likevel på langt nær nok til å kunne si at demokratiet som styreform har befestet sin posisjon for alltid. Selv om en del land og stater støtt og stadig blir mer og mer demokratisert, er realiteten også den at flere demokratier har blitt erstattet av

diktaturer; slik som Hellas i 1967, og Chile i 1973.

I nyere tid, er det mange som stiller spørsmål til demokratiene i land i for eksempel Øst-Europa og Midtøsten. Det skal også sies at heller ikke alle medlemslandene i den Europeiske Union (EU), blir regnet som fullstendige demokratier. Ifølge «The Economist» lever omtrent halvparten (48.4 prosent) av verdens befolkning i et demokrati i en eller annen form. Derimot er det bare 5,7 prosent av disse som bor i det som regnes som et fullt demokrati.

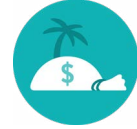
Blant landene som har forbedret sco-

NOTISER

IKKE KLIMALOCKDOWN

Klimaåret 2020 har blitt til koronaåret 2020, og hvem vet hvor lenge framover. Klimaforhandlingene i FN og andre viktige møter er utsatt til neste år. Problemet er at vi ikke har et år å miste. Selv om vi har sett en nedgang i klimagassutslipper i forbindelse med lockdown, er ikke dette nok på sikt for å oppnå de målene verden har satt seg for å begrense oppvarmingen til under 1,5 grader. Klimavennlig, rettferdig og solidarisk politikk for en verden post korona må starte nå. Les mer om dette i artikkelen "Nye kriser erstatter ikke gamle" på s. 12-13.

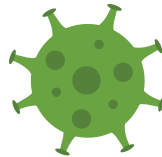
NY OLJEFONDSJEF

Mandag 10. August gjennomførte Stortingets finanskomite ei høyring kring tilsettinga av ny oljefondsjeff, Nicolai Tangen. Tilsettinga har vore kontroversiell på grunn av hans eigarandel i "AKO capital" og fondets bruk av skatteparadis. I høyringa fortalte representantskapet i Noregs bank at tilsettinga truleg har brutt retningslinjer, lovar og reglar. Fleire parti i opposisjon har no tatt til orde for å stoppe Tangens tiltredelse i starten av september.

PÅTIDE Å TA ANSVAR?

Norge ble den 17. juni valgt inn i sikkerhetsrådet for perioden 2021 til 2022. I følge regjeringen var setet i sikkerhetsrådet viktig for bl.a. å "fremme FN, folkeretten og den multilaterale orden som styrker Norges sikkerhet og suverenitet". Med en plass i sikkerhetsrådet ser fredsutvalget det som avgjørende at Norge klarer å møte sine forpliktelser til å følge menneskerettighetene og folkeretten, bl.a. ved å anerkjenne okkuperte Vest-Sahara og Palestina, samt trekke ut sine investeringer i områdene. Norge må også arbeide for at krigsmateriell ikke skal selges til autoritære regimer og land som bryter med menneskerettighetene. Med andre ord, har Norge nå en gylden mulighet til å ta ansvar og vise at Norge står opp for menneskerettigheter, humanitærretten og folkeretten.

NY FRIHANDELSAVTALE

Det har blitt enighet om en ny frihandelsavtale mellom Norge og Mercosur-landene (Brasil, Argentina, Paraguay og Uruguay). Denne omfatter handel med jordbruksvarer, som soya og storfe kjøtt. Inngåelsen av avtalen kan det stilles spørsmålsteget ved, da den fremstår som en mistet mulighet til å sette miljøbeskyttelse og menneskerettigheter på agendaen i møte med Brasil. Her går produksjon av både soya og storfe kjøtt ofte på bekostning av av regnskogen og dens urbefolkning. Changemaker mener at handelsinteresser ikke skal gå på bekostning av menneskerettigheter og miljø.

EN GLOBAL PANDEMI

Koronapandemien har vært helt spesiell fordi den har rammet hele verden. Det er imidlertid tydelig at den rammer fattige land hardest, noe vi kan se i tilbakegangen på en rekke områder av FNs bærekraftsmål. En rapport fra FN viser til at pandemien har avbrutt vaksinasjonsprogrammer for barn, avbrudd i helsehjelp som kan reversere tiår med forbedringer, samt økning i sykdom og dødsfall grunnet smittsomme sykdommer. Krisen har i tillegg økt risikoen for vold i hjemmet. Verdensbanken påpeker at pandemien har medført en økning i fattigdom for første gang siden 1998. Til tross for at områder sør for Sahara har hatt relativt lite smitte fra et helseperspektiv, ser det ut til at nettopp dette vil være regionen med størst ettervirkning når det kommer til ekstrem fattigdom. For å nå bærekraftsmålene innen 2030 er det derfor viktigere enn noen gang med internasjonalt samarbeid og solidaritet.

M

A

K

T

HVA BETYR "MAKT" FOR DEG?

Makt påvirker den verden vi lever i og kan forstås på flere måter. Makt er ikke bare verdensledere og politikere. Makt er også noe vi alle har og kan få mer eller mindre av. For å forstå hva makt kan være har vi spurt flere Changemakere om "hva makt er for dem?".

FOTO Changemaker

MARTE HANSEN HAUGAN
- SENTRALSTYREMEDLEM

Makt for meg - er kunnskap.

Vi blir, eller i alle fall jeg, ble lært når jeg var yngre at makt er noen med en høy posisjon, som ofte får bestemme mer enn en selv. Det jeg derimot aldri fikk høre, var at posisjoner kan flytte på seg om man bare legger inn et godt nok støt. Har man kunnskap om påvirkning, kan en god del maktstrukturer endre seg. Til og med de skjeve.

LARS BOCKMAN
- 1. NESTLEDER I CHANGEMAKER

Makt - En saga

Maktsjuk
Maks sjuk
Maks sluk
Maks slak
Maks slag
Maks ilag
Maksibag
Maksibok
Laks i bok
Lars i bok
Larsiboy

SANDRA LARSEN
- SENTRALSTYREMEDLEM

Du og fire av dine venner skal spille monopol. Én av dere starter med 120.000 kr, mens du og de tre andre må dele på 30.000 kr. Hvor stor mulighet har dere fire andre til å delta i spillet under disse forholdene?

Urettferdig fordeling av ressurser fører i dag til at land og enkeltpersoner har mer makt enn andre. Dette fører til at store deler av verden opplever avmakt daglig. Makt handler ikke bare om evnen til å gjennomføre sine mål, men også om ressursene man har til å få de gjennomført. Når 20% av verden styrer 80% av alle verdens ressurser sier det seg selv at maktfordelingen blir skjev.

Systemene som sørger for skjev ressurs-, og derfor maktfordeling, er skapt av mennesker og kan derfor også endres av mennesker. DU har makten til å delta i bevegelsen som jobber for å endre de urettferdige systemene. Ved å være medlem av Changemaker bidrar du hver dag til at andre også har makt til å forme sine liv slik de ønsker.

EMBLA REGINE MATHISEN - LEDER I CHANGEMAKER

Den helt sjukt skjeve fordelingen av ressurser og makt er grunnen til at jeg mener Changemaker er så viktig. Det er grunnen til at jeg ble engasjert som 15-åring.

Det sitter en liten håndfull med mennesker, stort sett hvite og kjipe menn (bu), og har så mye penger og innflytelse at de kunne fikset mange av verdensproblemer på noen dager. Men istedenfor å gjøre det så bruker de sin tid på å bli søkkrike på bekostning av andre mennesker og våre hjem. Det er makt det. Urettferdig, ufortjent og udemokratisk makt.

Men vi har alle litt makt. Det er det som er fint, for sammen så blir den større. Ingen av oss vil noen gang ha så mye makt som Jeff Bezos har, men sammen er vi en del av en rettferdighetskamp og en grønn bevegelse som kan vippe han og alle i gutteklubben av deres pidestaller og skape lang og bærekraftig endring. Mens vi venter på den dagen det skjer, så kan vi alle bruke vår individuelle makt til å gjøre verden litt bedre. Vi kan bruke forbrukermakta vår. Vi kan engasjere de rundt oss, og si imot urettferdigheten vi ser. Vi kan, og vi må, bruke den makta vi har til å gjøre verden bedre. Litt hver eneste dag.

KRISTINE ADELSTEN SANDTRØEN - SENTRALSTYREMEDLEM

Jeg oppfatter makt som noe man må være obs på. Maktforhold kan fort bli usunne, og derfor må den som sitter på makt være klar over hva vedkommende kan utrette. Samtidig er det rart dette med makt. Ta for eksempel hvordan et land kan påvirke andre land! Det er makt som er superviktig å være omhyggelig distribuert.

MARKUS FRISLID - LEDER AV POLITISK UTVALG FOR GJELD OG KAPITALFLUKT

Makt for meg er moglegheita til å skape endring. Både på godt og vondt, det spørres korleis ein brukar den. Ein kan bruke den til å berike seg sjølv, eller å bidra til endring.

THEA BIRGITTE ERFJORD - LEDER AV POLITISK UTVALG FOR FRED

Korruperte ledere, lange konflikter og egeninteresser over menneskerettigheter. Et sikkerhetsråd som ikke kunne gjøre noe i Syria, eller med Palestina og Israel fordi en gruppe stater sitter med vetorett og sier nei til det som ikke passer deres interesser. Det er også Trump og Kim Jung-un som kranglet om hvem som har «biggest button». Og en gjeng atomvåpenstater som sier nei takk til FNs atomvåpenforbud, og sitter med muligheten til å ta fra livene til millioner av sivile verden over.

Jeg tenker dessverre ofte på makt som den skjeve maktbalansen i verden, med noen få stater og personer som med sine store guns, vetorett og penger sitter på makten til å styre mye av den globale dagsordenen. Samtidig vet jeg at makt også er frustrerte unge (og gamle) verden over som demonstrerer for rettigheter, klimakamp og demokrati. Det er autoritære regimer som blir veltet, og det er nedgang i våpeneksport til diktatorer etter stort press fra sivilsamfunnet. Makt er nemlig også oss i Changemaker, som sammen kan kjempe for mer rettferdighet!

NYE KRISER ERSTAT

– OM STÅA I INTERNASJONALT KLIMAS

FNs klimaforhandlinger er utsatt, og klimakrisa skyves til siden av koronakrisa. Likevel har vi nå en større mulighet til å bygge opp en klimarettferdig verden. Men da må vi ta tak, og det litt brennkvikt.

TEKST Naja Amanda Lynge Møretro og Anna Andersen **FOTO** Jasmin Sessler

Det som ofte blir kalt vår tids største krise, klimakrisa, er i disse dager i stor grad erstattet av en annen stor krise: koronakrisa. Her ligger tyngden av det som skjer i politikken og den offentlige debatten, både i Norge og i resten av verden. Dette er verken merkelig eller overraskende. Koronakrisa er en nær og konkret krise som alle i hele verden kjenner på kroppen – også vi i Norge. Dermed er de drastiske tiltakene noe vi tar seriøst, og ikke ville vært foruten. Andre kriser som virker fjernere og mer abstrakt, om enn minst like katastrofale, blir skjøvet til siden. Det har vi ikke råd til. For nye kriser erstatter ikke gamle.

Dette gjelder også i internasjonalt klimasamarbeid. De årlige klimaforhandlingene og klimatoppmøtene, blant annet COP26 og konvensjonen om biologisk mangfold i FN, er utsatt. Her skulle 190 deltakende land representert av diplomater, statsledere og ministre samt tusener av representanter fra sivilsamfunnet møtes for å diskutere hvordan man best sammen kan nå målet om mindre enn 1,5-graders global oppvarming. Dette blir sett på som den viktigste arenaen for å bekjempe klimaendringene gjennom internasjonalt samarbeid. Klimaforhandlingene (COP26) skulle ha

vart over to uker i Glasgow, og ble regnet som det viktigste klimatoppmøtet siden Parisavtalen ble inngått i 2015. Nå skulle alle Parisavtalens regler være helt på plass, og ambisjonene skulle økes både på utslippskutt og klimafinansiering fra Nord til Sør. For første gang vil landene kunne møtes for å diskutere hvordan de har overholdt sine forpliktelser de siste fem årene, og om de har klart å sette i gang tiltak innen 2020. Selv om COP26 blir utsatt til 2021, tydeliggjør Parisavtalen at nasjonale mål angående utslippskutt skal styrkes og deles, en langsiktig dekarboniseringsplan frem mot 2050 skal klargjøres og at finansieringsmålet på 100 milliarder dollar i året som skal til land som treffes hardest av klimaendringene skal nås innen 2020. Både Carolina Schmidt, president for COP25, og Patricia Espinosa, generalsekretær for FNs klimakonvensjon, har uttalt seg om hvor essensielt det er å øke fokuset på landenes arbeid med tanke på klimaendringer og at nasjonale mål leveres innen 2020. Til tross for at klimatoppmøtet ikke arrangeres i år, må landene forholde seg til det som er nedfelt i Parisavtalen selv om koronakrisens implikasjoner virker mer aktuelle. Det må vi som sivilsamfunn sørge for at skjer. Norge må ta sin del av

Anna Andersen
er medlem i politisk utvalg
for klima og miljø

Naja Amanda Lynge Møretro
er leder i politisk utvalg for
klima og miljø

ansvaret.

Koronakrisa har vist hvordan land har muligheten til å implementere tiltak raskt for å redusere alvorlige konsekvenser av en krise og denne arbeidsmetoden bør videreføres til klimakrisen. Som følge av lockdown så man raskt positive konsekvenser for klima, slik som renere luft og 17% daglige kutt i CO₂-utslipp (IBERDROLA, 2020). Likevel er ikke dette nok for å nå målet på å kutte halvparten av verdens utslipp innen 2030. Nå må land og bedrifter ha mer ambisiøse planer enn tidligere, for de må bygge seg opp i en pandemi og under en økonomisk krise med klimaendringene i tankene. Likevel er dette en sjanse til å legge grunnsteinene for en grønn, rettferdig fremtid. Pandemien har vist at nye kriser ikke erstatter gamle kriser, men forsterker dem. Viruset har rammet sosiale klasser og land ulikt. Fattigdom, helse og rasisme tydeliggjøres av pandemien. Der forurensningen har vært høyest har pandemien krevd flere liv og jobber. Ettersom COVID-19 har truffet lavinntektsland og de fattigste internt i et land hardest kan man tenke seg konsekvensene av en

TER IKKE GAMLE AMARBEID

klimakrise. De samme gruppene vil treffes hardest, og derfor er det viktig at langtidsplaner for CO₂-utslipp og overgang til fornybar energi kommer på plass og klimafinansieringen økes slik at disse gruppene har nok virkemidler til å tilpasse seg klimaendringene. Heldigvis har viktige avtaler slik som EUs "Green Deal" fått økt oppmerksomhet og statistikk fra Renewable Energy Agency (IRENA) viser at investeringer i fornybar energi vil skape over 42 millioner jobber. Slike nyheter gir håp om at klima settes i fokus selv under pandemien, og viser at en grønn satsning kan være redningen for følgene av COVID-19 og klimakrisen.

For å oppsummere, koronakrisa har skapt en mulighet for rammede land til å bygge seg opp på en mer rettferdig og bærekraftig måte. Den har vist hvor raskt land kan implementere tiltak. Til tross for at lockdown har gitt en del positive konsekvenser for klimaet, har ikke kuttene vært store nok. Det må det tas i betraktning at landene vil tilbake til sin normale produksjon. Klimaendringene stanses ikke av koronatiltak. Å fly og produsere mindre ett år eller to er ikke nok til å redusere klimaendringene. Vi kan heller ikke gå tilbake til status pre covid 19. Da skaper vi en dyster fremtid istedenfor å benytte oss av mulighetsrommet denne situasjonen gir oss. Derfor er det vitalt at klima ikke nedprioriteres slik at verden kan ha en rettferdig fremtid, og viktigheten av å opprettholde og videreføre målene i Parisavtalen innen 2020 forsterkes. Klimavennlig, rettferdig og solidarisk politikk for en verden post korona må starte nå.

Demonstrasjoner for klimahandling.

HVORDAN KAN DU PÅVIRKE MAKTFORSKJELLEN?

Bruk stemmen din: Hvis du vil påvirke maktforskjellen er det viktig at du engasjerer deg i politikken og stemmer ved valg. Da er det viktig med god forhåndskunnskap.

Tonje Hausberg Bjerga
er skribent for
Changemaker.

TEKST Tonje Hausberg Bjerga **ILLUSTRASJON** Åsne Alstad Hanto

Samfunnet er basert på et maktforhold, og ville ikke fungert uten. Maktforholdet må balanseres på en sunn måte for å unngå maktmisbruk. I et demokrati skal alle bli hørt og ha mulighet til å påvirke! Ved å bruke stemmen vår kan vi bidra med å opprettholde en sunn balanse mellom dem med mye, og dem med mindre makt. Hvordan kan du som enkeltperson bidra til å balansere maktforskjellen?

1. BRUK STEMMERETTEN DIN!

En av de viktigste måtene å påvirke maktforskjellen er ved å stemme ved valg. Det året du fyller 18 har du mulighet til å stemme ved både stortings- og kommunevalg. Sett deg inn i partienes saker tidlig og vær kritisk! Se på de sakene du mener er viktig, f.eks. Statens innblanding i privatliv og økonomisk

fordeling. Viktigst er det å gjøre research, men vær oppmerksom på at kildene er relevante og troverdige. Gode kilder kan for eksempel være nettsiden til Stortinget eller selve partiet.

2. ENGASJER DEG POLITISK!

Ta kontakt med politiske partier eller politikere for å få vite mer, enten gjennom sosiale medier, på mail eller direkte i valgboder. En annen måte å vise politikerne hva man mener i en sak, er å bli med i en demonstrasjon. Mange demonstrasjoner får medieoppmerksomhet som gjør dem til en viktig kanal å gå gjennom om man vil påvirke. Man kan også gå direkte i media gjennom å skrive leserinnlegg enten i nett- eller papir avis om en sak du vil gi oppmerksomhet til.

3. BLI MEDLEM I ET PARTI ELLER EN ORGANISASJON!

Du kan også bli medlem av et parti som bidrar positivt til å balansere samfunnet og står for flere av dine personlige meninger. Det finnes organisasjoner som jobber med alt fra kultur, miljø til arbeid osv. Som medlem i en organisasjon kan du påvirke hvilke saker organisasjonen skal jobbe med. Mange organisasjoner snakker med politikere og medier direkte, og da kan påvirke saker organisasjonen står for.

Uansett er det viktigste du kan gjøre å engasjere deg. Opplys dem rundt deg om kunnskapen du får fra researchen din. Del saker du brenner for og påvirke maktforskjellen gjennom å vise at du er oppløst om politiske saker.

#HVISINGENSJEKKA

**VILLE DU JUKSA
PÅ EKSAMEN
HVIS INGEN**

SJEKKA?

Om ingen sjekker at reglene blir fulgt, blir de ikke det.

Staten må sjekke om norske bedrifter
respekterer menneskerettighetene i utlandet.
Bedrifter som ikke gjør det må straffes.

For mer info se www.changemaker.no

Korrupsjon.

MAKT = KORRUPSJON?

Kristin Elise Schade
er medlem av politisk
utvalg for fred

TEKST Kristin Elise Schade **ILLUSTRASJON** mangsaab, Getty Images/iStockphoto

Det finnes flust av eksempler på de som mener at makt skaper korrupsjon, og ofte er fellesnevneren for bakgrunnen til mange av disse uttalelsene et eksperiment fra 1971, kalt Stanford Prison Experiment. Dette eksperimentet viste at de som fikk tildelt makt, fort begynte å misbruke den, og er blitt mye brukt som en forklaring på at makt skaper korrupsjon – men gjør det egentlig det?

Nyere forskning utfordrer denne tankegangen, og viser at svaret ikke er like svarthvitt som først antatt; for når leder egentlig makt mennesker til å ta etiske snarveier, og når gjør det ikke det? For noen virker det nemlig til og med som om makt bringer ut det beste av dem.

Katherine A. DeCelles skriver i sin studie at moralsk identitet har mye å si for hvordan man responderer til makt, så vel som at makt ikke nødvendigvis gjør korrump, men at det om noe, fungerer som en forsterker – den du var, blir mye sterkere.

Altså, dersom vi utelukkende sier det at makt gjør korrump, lar vi ledere slippe billig unna. Det er nemlig ikke makten i seg selv som er sydebukken; hvordan du bruker autoriteten din, avslører nemlig karakteren din – samler du opp makten for personlig vinning, eller deler du den for felleskapets beste? Ikke minst, hvordan behandler du mennesker som mangler det?

Man kan altså ikke si at makt gjør mennesker korrumperte – det gjør mennesker som allerede hadde tendenser til det, korrumperte. Og for å finne ut hvordan noen vil bruke makten sin, er du avhengig av å finne ut hvilke motiver, verdier og ikke minst, hvilken identitet de har, før de får makten (slik som om de er sjenerøse eller egoistiske).

For gir du nemlig en person makt nok, slik at personen kan gjøre som hen vil, er sjansen stor for at denne personen kommer til å gjøre som hen egentlig alltid har hatt lyst til å gjøre, og da er det ikke lenger selve makten som gjør korrump – den avslører.

I SKYGGEN AV INFORMASJONENS GULLALDER

I tråd med magasinet tema; "Makt", var det sosiale mediers effekt og virkning på mennesker og situasjoner verden over, det første som falt meg inn. For hvordan har det seg slik at en video på Twitter kan forårsake en revolusjon? Eller hvordan en uttalelse fra et overhode kan sette hjerter i brann? Det er blitt litt som da kruttet først ble oppfunnet. Det var hovedsakelig ment for fyrverkeri og festiviteter, men i dag blir det brukt i ammunisjon.

TEKST Magnus Heier FOTO Kristine Slyngstad

- Vi ser at det bygger seg opp en "call out culture" i Norge, hvor enkeltpersoner eksponeres etter upassende uttalelser, for å belyse problematisk oppførsel, forteller Christina Fraas.

Fraas er kanskje mest kjent for å lede bloggen Livet i Kirsebærhagen.

Selv om "call out culture" kan være en god og effektiv måte å belyse dårlige holdninger på, kan det også ta overhånd.

- Mobbing, bilder fra fylla, rykter - sosiale medier har mulighet til å ødelegge mye når slikt kan misbrukes i større skala, forteller bloggeren mens hun opplyser at hun er glad for at sosiale medier ikke eksisterte da hun selv var tenåring, og gir dermed en god klapp på skulderen til unge som vokser opp med det i dag.

PÅVIRKNING

Det er ikke til å legge skjul på at vi blir påvirket overalt på sosiale medier. Kjendiser som uttaler seg, influencere som deler bilder og reklamer fra nettsider du akkurat har besøkt dukker

opp over hele feeden. Dette påvirker oss, enten om vi er villig til å akseptere det, eller ei.

Som Christina Fraas forteller så er det lett å bli inspirert og motivert, som er noe av det beste med sosiale medier, men det er dessverre lett å bli dratt med i dragsuget av tanker som "jeg burde ha vært flinkere", "jeg kunne ha vært bedre".

- Vi har heldigvis makten selv til å "kurere" vår egen instagramfeed slik en kurator setter sammen en utstilling. Den makten må vi selv ta, og det krever bevissthet! Når stilte du det selv spørsmålet "hvordan føler jeg meg etter å ha scrollet gjennom feeden min?".

HAT OG HETS

Mange av oss har erfart hvor dyrebar sosiale medier er i løpet av de siste fire månedene når det kommer til å holde kontakten med de vi er glade i. Det har hjulpet oss med å opprettholde vennskap, familie og profesjonelle forhold, til tross for en tøff tid for oss

alle. Men til tross for alt det fine sosiale medier kan bringe oss, er det dessverre også et verktøy formet som et stort talerør, som kan bli brukt til å spre hatefulle ytringer og hets.

- Da jeg var aktiv i kampen mot endring i abortloven ble en del av innleggene mine delt i svært konservative Facebook grupper verden over, forteller Fraas.

Deretter våknet hun til hundrevis av kommentarer og meldinger fylt med drapstrusler, og folk som kalte henne for en "morder".

- Istedenfor å se på dette som personlig hets tenkte jeg på meg selv som en moderator på et forum, hvor jeg luket ut ubrukelige kommentarer og lot "ekte" diskusjoner få stå igjen.

Christina legger ikke skjul på at det krever mentalt arbeid å ikke ta ting personlig.

- Når man først har fått tykk hud preller det lett av.

Å UTGJØRE EN FORSKJELL

I starten av juli tok hashtagen

DET
ER SLIKE
HISTORIER
JEG LEVER
FOR

Magnus Heier
er skribent
for Changemaker.

#StopHateForProfit av, og flere internasjonale bedrifter som Adidas, Ford, LEGO og over 500 andre valgte da å trekke sine annonser vekk fra Facebook. Formålet var å få Facebook til å jobbe hardere med å filtrere og stenge ut hatefulle ytringer og deling av "fake news", ifølge VG og Forbes.com.

Sosiale mediers evne til å samle mennesker, kan også bli brukt til å utgjøre store forskjeller. Både for enkeltmennesker og større organisasjoner.

- At flere tenker på små miljøtiltak i hverdagen, setter mer pris på små gleder, tør å gå i fargerike klær eller bikini på stranda - fordi de smittes via instagram? Det er den faktiske forskjellen jeg ønsker å gjøre, forteller Christina

Hun legger også til at det er viktig å delta i samfunnsdebatt, og snakke i media om viktige temaer, men vi må aldri glemme menneskene. Det er de som står først.

- Jeg fikk melding av en voksen dame som skrev at hun for over ett år siden begynte å tørre å gå uten sminke i hverdagen og sluttet å redigere bildene sine, fordi jeg viste bilder av "ekte hud", forteller den unge ildsjelen.

Hun forteller videre at hun hadde aldri tenkt over hvordan hennes uredigerte hud kunne styrke noen andres selvtilitt.

- Det er slike historier jeg lever for.

KORONA OG GJELDSKRISER

Den økonomiske krisen som har kommet som følge av Covid-19 har hatt stor betydning for utviklingslands gjeldsbyrder. Ved inngangen av 2020 var 34 av verdens fattigste land i gjeldskrise eller i høy risiko for krise, og situasjonen har blitt dramatisk forverret med koronakrisen. Nå har over 100 land kontaktet IMF med forespørsel om krisefinansiering. Hvorfor har dette skjedd, og hvordan kan vi løse problemet?

TEKST Kristin Alme ILLUSTRASJON Åsne Alstad Hanto

Kristin Alme
studerer internasjonale studier og er medlem av politisk utvalg for gjeld og kapitalflukt.

Gjeldskriser oppstår når et land ikke klarer å tilbakebetale lånene sine. Dette kan få konsekvenser for menneskerettighetssituasjonen i de fattigste landene fordi store gjeldsbyrder tvinger låntakerlandet til å bruke de statlige inntektene til å tilbakebetale gjelden fremfor å investere i velferdstjenester som helsetilbud og utdanning. Fattige land med tunge gjeldsbyrder var derfor i en spesielt sårbar posisjon da koronapandemien traff. Til tross for at G20 har iverksatt et initiativ (DSSI) som skal gi utviklingsland betalingsutsettelse ut 2020, får ikke staten inn nok inntekter til å tilfredsstille behovet for helsepersonell og -tjenester. Dette er nettopp fordi koronasituasjonen har skapt arbeidsledighet og fall i eksportetterspørselen som har redusert

de statlige inntektene kraftig.

I sammenheng med gjeldskrisene på 80- og 90-tallet ble det på tidlig 2000-tallet gjennomført en gjeldsslettekampanje kalt Jubilee 2000. Landene som fikk gjeldsslette er nå igjen i høy risiko for gjeldskrise, og dette tyder på at det er behov for noen langsiktige strukturelle endringer.

Et regelverk for ansvarlig långivning er nødvendig for å unngå store gjeldsbyrder av ikke-bærekraftig og illegitim gjeld. Dette er gjeld fra lån som er ubetalbare og dermed går på bekostning av grunnleggende velferdstjenester, eller fra lån gitt til undertrykkende eller autoritære regimer som ikke gagnar befolkningen. I dag finnes det ikke noe globalt lovverk som pålegger de rike utlånerlandene ansvar. Norge har bidratt

med å utarbeide UNCTADs retningslinjer for ansvarlig utlån og långivning, men per nå er disse ikke bindende og har ikke stor tilslutning internasjonalt. Det er derfor viktig at Norge bruker sin posisjon i Sikkerhetsrådet til å fremme at disse retningslinjene er sentrale og burde inkorporeres i et nytt internasjonalt regelverk. Ikke minst kan Norge selv gå frem som en ansvarlig långiver, ved å skape et nasjonalt regelverk slik at de 1600 milliarder kronene som i oljefondet er investert i statsobligasjoner (lån til stater) ikke er illegitime eller ikke-bærekraftige.

Det finnes heller ikke en global gjeldshåndteringsmekanisme som kan vurdere hvilke tiltak som skal iverksettes dersom land havner i gjeldskrise. I dag bestemmes vilkårene for tilbakebetaling

og eventuelle gjeldssletter i forhandlinger mellom utlånerland og låntakerland. I slike diskusjoner er maktbalansen ofte svært skjev og dette fører gjerne til at resultatet er et lavere gjeldsslette enn det som er nødvendig. Det har vært forsøk på å grunnlegge en uavhengig gjeldshåndteringsmekanisme under FN, hvor blant annet Norge har vært en sentral forkjemper. En utfordring er at de rike landene (utlånerne)

blokkerer opprettelsen av et slikt organ. For å endre strukturene som skaper gjeldskriser er det derfor viktig at Norge aktivt og offensivt arbeider for å opprette en slik gjeldshåndteringsmekanisme i FN.

Kort fortalt har de økonomiske konsekvensene av koronapandemien ført flere land nærmere gjeldskrise, og for å løse problemet er det nødvendig med langsiktige endringer av systemet. For

å unngå at land kommer i ny gjeldskrise etter gjeldssletteinitiativer, er det nødvendig med et globalt regelverk for ansvarlig utlån og opprettelse av en uavhengig gjeldshåndteringsmekanisme. Med plass i FNs Sikkerhetsråd fra 2021-2022 har Norge en unik mulighet til å fronte denne saken, og det er viktig at vi som interesseorganisasjon presser på for at Norge skal ta lederrollen i arbeidet.

LEDEREN

KJÆRE CHANGEMAKERE!

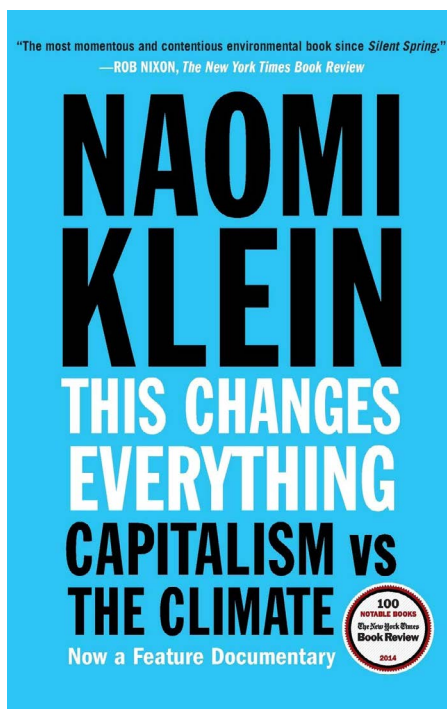
Helt siden vi starta med kampanjen Hvis Ingen Sjekka, har vi kjempa i medvind. I kampen for et mer anstendig næringsliv står vi ikke alene. Sammen med sivilsamfunn, arbeidstager- og giverorganisasjoner, OG en rekke store selskap kjemper vi for en menneskerettighetslov for næringslivet i Koalisjonen for Ansvarlig Næringsliv. Det er historisk.

Nå nærmer vi oss gjennomslag. Og det er fordi dyktige Changemakere over hele landet har stått på. Men vi skal ikke gi oss før vi er helt i mål! Denne høsten skal vi overbevise lokalpolitikere og regjeringa om at menneskerettighetsloven bør komme heller før enn siden.

Jeg vil også benytte meg av sjansen til å si tusen takk for en helt fantastisk årssamling! Det å kunne møtes igjen fysisk, om enn fortsatt litt begrensa, er utrolig hyggelig. Jeg håper alle dere flotte Changemakere holder dere friske og passer på smittevernsreglene. Da blir sjansen større for at vi kan samles skikkelig igjen snart.

Jeg gleder meg til å se hva vi sammen kan oppnå i høst!

Embla Regine Mathisen
Embla Regine Mathisen,
Leder i Changemaker

LESETIPS TIL DEG

Selv om sommeren er høysesong for lesing betyr ikke det at man ikke kan lese utover høsten. Det finnes flere lettleste bøker som handler om positiv forandring i verden. Her er det samlet tre bøker du burde lese for å få et bredere og kanskje mer optimistisk syn på verden i forandring.

TEKST Matilde Angeltveit

Matilde Angeltveit
er 2. nestleder i
Changemaker

FACTFULNESS AV HANS ROSLING

Å lese denne boka var nesten rart, for poenget med den er basically = Verdens Beste Nyheter. Likevel er den absolutt verdt å lese, Rösling forklarer ting på en enkel måte, og etter å lese den får man en følelse av at man forstår mer av hvordan verden fungerer. Den tar opp mange av temaene Changemaker jobber med, og har også en lignende måte å kommunisere på som oss, men fra en statistikkers perspektiv!

THIS CHANGES EVERYTHING AV NAOMI KLEIN

Klein skriver godt om klimakrisa, om hvorfor det haster -men også om hvorfor det er mulig å gjøre noe med. Hun får fram at klimakrisa ikke bare er et megaproblem, men også en helt unik mulighet til mer samarbeid i verden og å gjøre ting på en mer rettferdig måte. Alle som bryr seg om klimapolitikk burde vurdere å ta en titt på denne boka -det er også laget en film basert på den.

UTOPIA FOR REALISTS AV RUTGER BREGMAN

Selv om Bregman tar opp politiske ideer som er et stykke utenfor det Changemaker jobber med (frie grenser, borgerlønn og 15-timers arbeidsuke), er det utrolig inspirerende å lese om helt nye måter man kan tenke på politikk og organisere samfunnet på. Boka har en optimistisk tone, som får en til å tenke langt utenfor boksen og tradisjonell kompromiss-politikk - den engasjerer og inspirerer. Anbefales på det sterkeste!

PALESTINA SOM EN BRIKKE I ET MAKTSPILL

Israel og de forente Arabiske Emirater undertegnet nylig en fredsavtale. Dette på tross av at Israel tidligere denne sommeren ekspanderte sine ulovlige bosetninger i de palestinske områdene på Vestbredden.

Sol Marie Ronæs
er jusstudent på
tredje året ved
Universitetet i Oslo

TEKST Sol Marie Ronæs **FOTO** Palestine Solidarity Campaign

Siden Israels opprettelse i 1947 har landet hatt et anstrengt forhold til sine arabiske naboland. Konflikten som i utgangspunktet var intern har vist seg å skape et skille mellom arabere og deres historie og staten Israel.

DEN HISTORISKE BAKGRUNNEN FOR KONFLIKTEN

Det som i dag er kjent som Israel/Palestina var bebodd av jøder fram til år 70 e.kr, og var senere en del av Romerriket. Rundt år 600 etter Kristus ble området beleiret av arabere som fram til den jødiske okkupasjonen utgjorde størsteparten av befolkningen.

Da Osmanriket ble oppløst på begynnelsen av 1900-tallet ble dets områder splittet mellom Frankrike og Storbritannia, og Palestina kom under britisk mandat. I motsetning til de andre britisk-kontrollerte araberstatene som ble gitt en form for selvstyremyndighet da første verdenskrig var over, forble Palestina under britisk mandat. Istedenfor å gi Palestina dette skrev Storbritannia en deklarasjon som lovet å opprette et nasjonalt hjem for jødene i Palestina, og beholdt sitt mandat over området.

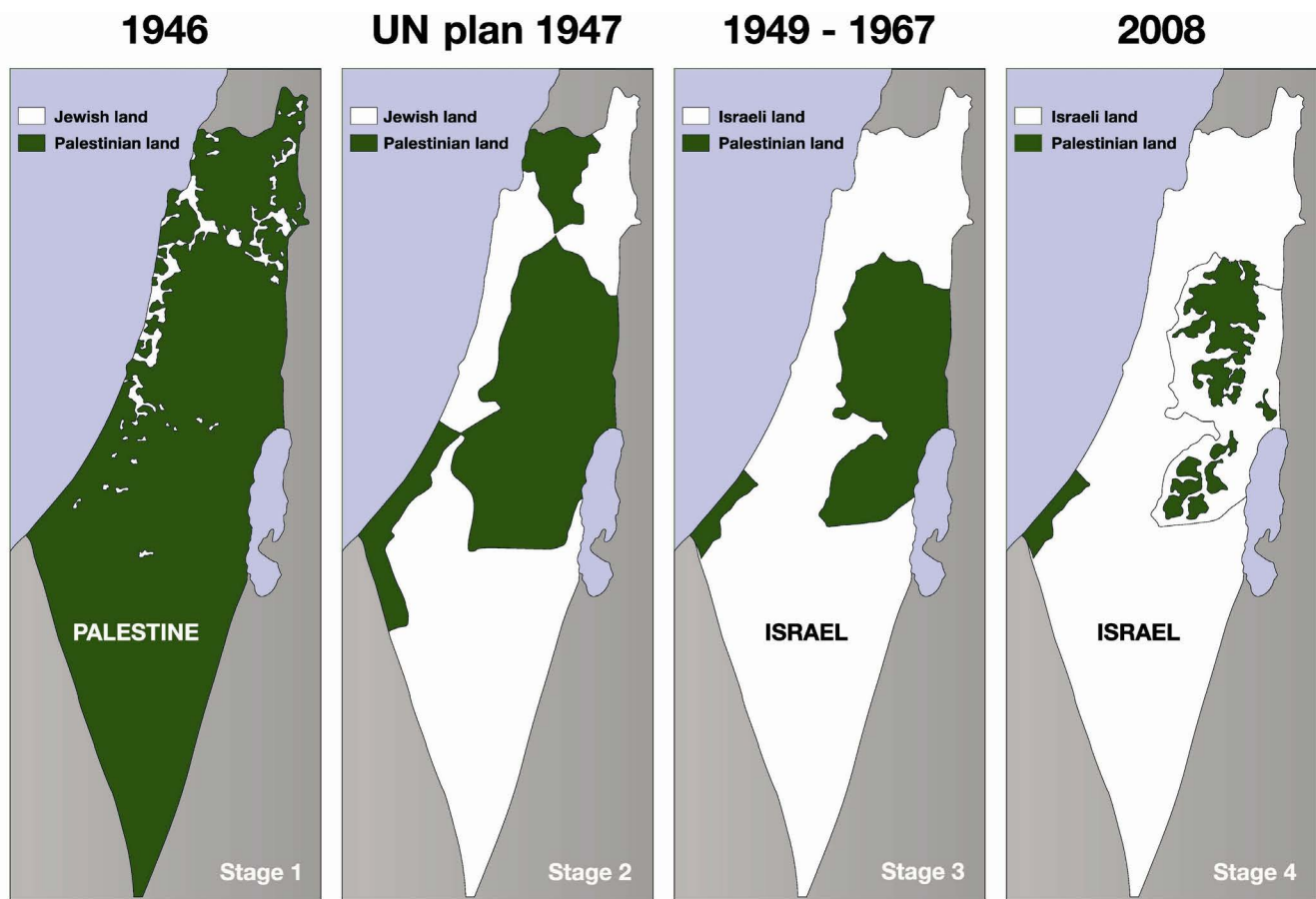
Den jødiske forfølgelsen under andre verdenskrig førte til at den jødiske populasjonen nesten ble tidoblet i løpet av de neste årene. De jødiske nybyggerne ønsket å opprette en stat som var ekskluderende overfor alle ikke-jødiske folk i Palestina, og konfliktnivået mellom Palestinerne og nybyggerne økte derfor utover 1940-årene.

I 1947 opprettet FN en delingsplan der 56% av Palestina skulle bli gitt til en ny jødisk stat og 43% skulle bli gitt til det palestinske folket. Jerusalem og områdene rundt ble tillagt internasjonalt tilsyn. Palestinerne aksepterte ikke denne delingen, men krevde sin egen stat og selvstyre slik de fleste andre tidligere kolonistater fikk etter andre verdenskrig. Som følge av dette brøt Palestina-krigen ut. Krigen startet som en borgerkrig mellom de jødiske nybyggerne og Palestinerne, men det tok ikke lang tid før de arabiske nabolandene ble involvert. De ønsket kontroll og innflytelse i regionen. Krigen endte med et dramatisk nederlag for palestinerne, og slik også med opprettelsen av Israel.

HVA ER EGENTLIG FOLKERETTEN, OG HVA VIL DET SI AT ISRAEL BRYTER DEN?

Folkeretten er rettsregler, altså jus, som regulerer forholdet mellom stater. Slik rett kan være basert på traktater (avtaler mellom stater), eller sedvanerett (uskrevne, aksepterte lover). Problemet med folkeretten er at den – til forskjell fra nasjonal rett, hverken har et lovgivende organ, et utøvende organ eller et håndhevingsorgan som kan lage eller håndheve lovene. Folkeretten er derfor avhengig av frivillig oppslutning fra stater. Det nærmeste man kommer et slags internasjonalt håndhevingsorgan er FN, og i FN er det kun sikkerhetsrådet som kan pålegge sanksjoner. Dette gjør det vanskelig å sanksjonere stater som begår lovbrudd.

Et av de eldste rettsprinsippene innenfor folkeretten er statlig suverenitet. Litt forenklet innebærer dette at andre stater ikke skal blande seg inn i en stats interne forhold, men kanskje viktigst at en stats geografiske og politiske grenser skal respekteres, og på denne måten et folks selvbestemmelsesrett. FN anerkjente allerede i 1974 Palestinernes rett til

Fordelingen av israelsk og palestinsk territorium fra 1946 til 2008.

selvbestemmelse og den Palestinske stats suverenitet og selvstendighet.

Israels videre okkupasjon av de palestinske områdene er derfor i strid med folkeretten, og FNs generalforsamling den 70 ganger. Den Israelske stat har i tillegg blitt dømt av den internasjonale domstolen i Haag på bakgrunn av at staten opprettet en mur i Jerusalem. Imidlertid har staten ikke blitt idømt sanksjoner ettersom de har en sterk alliert i USA som har blokkert ethvert forsøk på straff for landets rettsbrudd. Da Palestina ble anerkjent av generalforsamlingen i 1974 la USA også ned veto mot en handlingsplan for å gjennomføre denne retten.

SOMMERENS HENDELSER OG VEIEN VIDERE

Den 13. august signerte Israel og de Forente Arabiske Emirater en avtale

om «en fullstendig normalisering av deres relasjoner» (The New York times, 13. august) i bytte mot at Israel skal suspendere annekteringen av Vestbredden. Donald Trump var initiativtaker, noe som ikke var overraskende, gitt hans tidligere offentlige støtte til Israel gjennom blant annet å anerkjenne Jerusalem som hovedstaden til landet.

Det er flere ting å bemerke seg ved dette. For det første er det kun to andre arabiske land har fredsavtaler med Israel, da de fleste stiller seg fiendtlige til staten. Likevel, og for det andre, strides de arabiske landene rundt betydningen av avtalen. Oman mener avtalen er et skritt i retning varig stabilitet i området. Jordan, et av de to andre landene med en fredsavtale med Israel, stiller seg skeptisk til avtalen. Deres utenriksminister har

uttalt at Israel bør behandle den som et insentiv til å stoppe annekteringen av Vestbredden, og at regionen ikke kan tolerere flere brudd på palestinerne rett til selvbestemmelse. Til slutt er det viktig å merke seg at palestinerne selv ikke aksepterer avtalen. Palestinas president Mahmoud Abbas har uttalt at han fordømmer avtalen, og at den er et svik mot Jerusalem og palestinerne kamp.

Likevel er det usikkert hva slags faktiske følger avtalen vil ha. Israels president Netanyahu sier at bosettingsplanene i Vestbredden ligger fast, og at planene kun har blitt lagt på is. Det er ikke klart hva slags følger en fortsettelse på annekteringen vil ha på forholdet mellom statene. Men en ting er hvert fall sikkert, med en voksende støtte fra USA, og fredserklæringer fra tidligere allierte av Palestina går Palestineren en usikker fremtid i møte.

Bakerst fra venstre: Zhile Shen, Sebastian Sahl, Iben Charlotte Johansen, Nina Marie Abusdal. 2. rad f.v.: Randi Rostvåg Leer-Salvesen, Hanan Dia Sardouk, Regine Rommetveit Birkedal. Foran: Rav Seime.

Ny lokalgruppeleder Sebastian Dahl. Foto: Privat

CHANGEMAKER HAR FÅTT NY LOKALGRUPPE I AGDER!

TEKST OG FOTO Matilde Angeltveit

Fredag 14. august hadde Changemaker Agder stiftelsesmøte på Samsen i Kristiansand. Den nyoppstartede lokalgruppa har allerede mange aksjonsplaner og tanker for hva de vil jobbe med det kommende året. Klimasaken er noe flere i gruppa brenner for, men også atomvåpenforbud, skatteparadis og ansvarlig næringsliv er noe de ønsker å jobbe for å sette på dagsorden.

– Det er utrolig spennende å starte opp lokalgruppe i Agder, jeg gleder meg til å ta fatt på arbeidet! Spesielt engasjerer jeg meg for et etisk næringsliv og at Norge vedtar en menneskerettighetslov for næringslivet. Dette er relevant for oss lokalt også, fordi alle store innkjøpere – som

kommunen – bør ha et bevisst forhold til menneskerettighetsforholdene i leverandørkjedene sine, sier Sebastian fra Arendal, nyvalgt leder i Changemaker Agder.

Nina legger til:

– Nicolai Tangen saken er jo også veldig relevant å se på nå! Jeg håper vi i lokalgruppa kan bidra til å sette ansvarlig gjeldspolitikk og kapitalflukt på dagsorden også i lokalpolitikken.

Matilde Angeltveit
er 2. nestleder i
Changemaker

ÅRSMØTE BLE AVHOLDT, DER FØLGENDE BLE VALGT TIL VERV:

Leder: Sebastian Dahl

Nestleder: Nina Marie Abusdal

Landsstyredelegat: Karen Anna Askeland Oland

Økonomiansvarlig: Iben Charlotte Johansen

Her finner du alle aktive lokalgrupper
i Changemaker. Hvis du starter en
gruppe eller forandrer adresse,
send en e-post til post@changemaker.no

Changemaker Kristiansund
v/Thomas Lyder
E-post: kristiansund@changemaker.no

Changemaker Volda
v/Astrid Elise Barmen
E-post: volda@changemaker.no

Changemaker Toten
v/Fia Fredrikke Heimdal
E-post: toten@changemaker.no

Changemaker Bergen Student
v/Matias Myren
E-post: bergen.student@changemaker.no

Changemaker Oslo Ung
Er du under 18 år, og har lyst til
å starte lokallag i Oslo?

Changemaker Stavanger Ung
(Under oppstart)

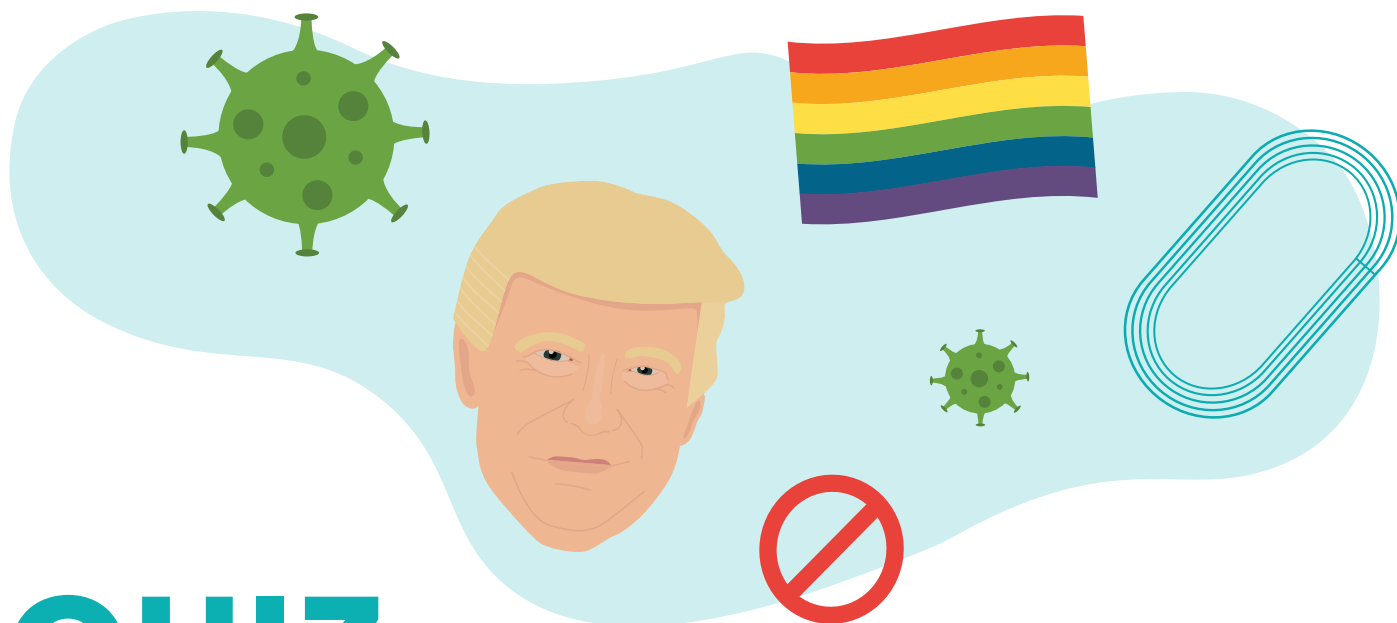
Changemaker Oslo Student
v/Sigrid Simensen
E-post: oslo.student@changemaker.no

Changemaker Ås Student
v/Eirin Landsem
E-post: aas.student@changemaker.no

Changemaker Stavanger Konfirmant
(Under oppstart)

Changemaker Agder
v/Sebastian Dahl
E-post: agder@changemaker.no

Changemaker Sarpsborg
v/Eira Sture
E-post: sarpsborg@changemaker.no

QUIZ

Selv med en annerledes sommer har hodet vært litt på ferie. Nå er hverdagen tilbake og det kan være greit å få en liten oppsummering av sommerens små og store nyheter. Her har vi samlet noen spørsmål for å se hva du har fått med deg i sommer.

ILLUSTRASJON Åsne Alstad Hanto

- 1 Temaet for magasinet er makt, og Donald Trump blir ansett som en av de mektigste i verden. Hva heter han til mellomnavn?
- 2 Når vi snakker om amerikansk politikk. Hvem har Joe Biden pekt på som sin visepresident hvis han blir valgt?
- 3 Over til norsk politikk. Hvilken dato åpnet Norge for at man kunne reise til enkelte europeiske land uten karantene? (som man nå har gått tilbake på)
- 4 4. august rammet en stor eksplosjon et land i Midtøsten. Hvilken by er det snakk om?
- 5 Polsk politikk har de siste årene blitt mer og mer diskriminerende mot LHBT-miljøet. Hva gjorde en gruppe politikere som en demonstrasjon på dette?
- 6 Hvilken kinesisk app ønsker USA å forby?
- 7 Karpe har gått ut med at de fra nå skal gi alle sine strømmeinntekter for å bedre situasjonen til flyktninger, asylsøkere og innvandrere. Hva har de kalt selskapet som skal distribuere pengene?
- 8 Hvilket europeisk land har de siste ukene opplevd stor oppblomstring av demonstrasjoner for politisk endring og økt demokrati?
- 9 Både Karsten Warholm og Jakob Ingebrigtsen gjorde det svært godt i friidrettsmesterskapet i Monaco i starten av august. Hva heter mesterskapet?
- 10 Til slutt, det som har preget sommeren. Hva er forskjell på korona og covid-19?

Fasit: 1: John 2: Kamela Harris 3: 15. juli 4: Beirut 5: Kledde seg i regnbuens farger 6: TIK TOK 7: "Patel og Abdelmaguid Foundation" (PAF) 8: Hviterussland 9: Diamond League 10: Korona er viruset, covid-19 sykdommen

OPPSLAGSTAVLA

MIN SIDE

Changemaker har det som heter min side (<https://changemaker.no/min-side>) hvor du selv kan gå inn å gjøre endringer på kontaktinformasjon og se hvilke arrangementer som skal holdes, og om du har betalt kontingent.

BLI MED PÅ NORDENSEMINAR!

Bli med og lær mer om Changemaker, delta på workshops og møt nye venner. Klart vi kan forandre verden, også fra Bodø!

Når: 3-4. oktober
Hvor: Skjunkhatten Leirskole, Tverlandet

Du finner mer om påmelding ved å søke "Helgeseminar: Forandre verden fra Bodø" på Facebook.

SYDENSEMINAR

Hold av datoene 09-11. oktober og følg med på våre sosiale medier for mer informasjon om Sydensemiaaret.

VERV SOM EN HELT OG VINN EL-SYKKEL!

Fra 7. August til 7. Desember har Changemaker vervekonkurranse med FETE premier.

Alle som er medlem i Changemaker kan delta. Gjennom å verve kan du blant annet vinne hengekøye, nytt Changemakermerch, interrailpass for to og el-sykkel! En verving gir ett poeng, og dette er premiene:

1 p: Changemaker-håndkle	15 p: Et års abonnement på Netflix, HBO eller tilsvarende strømnetjeneste
2 p: Changemaker-notatbok	15 p: 1000 kr gavekort på TicketMaster
3 p: Changemaker-sokker	15 p: 1000kr gavekort på Fair & Square
3 p: Changemaker-genser (grå)	20 p: 2000kr gavekort på turutstyr
5 p: Gratis deltakelse på alle Changemaker-arrangementer i 2021	25 p: Tursekk
5 p: Changemaker-genser (hvit, ny)	30 p: Telt
5 p: Changemaker-handlenett/totebag (ny)	40 p: Fairphone telefon
7 p: Gavekort på 2 kino-billetter	50 p: El-sykkel
10 p: Hengekøye	50 p: Interrail-pass for to folk
10 p: Changemaker-kartet	
15 p: Et års abonnement på Spotify eller tilsvarende musikk-strømnetjeneste	

For mer informasjon om konkurransen sjekk ut changemaker.no.

Returadresse:
Changemaker
Kirkens Nødhjelp
Pb. 7100
St. Olavs Plass
0130 Oslo

Bli med i kampen for en rettferdig verden.

Verv en venn til Changemaker

Sjekk ut kule vervepremier på www.changemaker.no